

Plan för Studie- och yrkesvägledning vid Bredängsskolan – avser grundskola och grundsärskola

Att göra val inför framtiden är en ständigt pågående process. Elevens studie- och yrkesval har stor betydelse för hur livet kommer att utvecklas. Studie- och yrkesvägledning är en rättighet för eleven där skolan har ett viktigt och omfattande uppdrag att stödja eleverna i att göra väl underbyggda val i övergången mellan skola och arbetsliv.

**Det gäller våra
elevers framtid!**

– hjälp dem göra väl underbyggda val!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	3
Vad säger styrdokumentet?	
ANSVAR.....	4
Rektor, lärare och studie- och yrkesvägledares ansvar.....	5
AKTIVITETSPLAN för Bredängsskolan.....	6
Grundskola 1-3/Grundsärskola 1-6.....	6
Grundskola 4-6.....	7
Grundsärskola 1-6	
Grundskola/Grundsärskola 7-9	8-10
UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING.....	11
Bilaga 1 – Lärande exempel årskurs 1, 2 och 3.....	12
Bilaga 2 – Lärande exempel årskurs 5 (mellanstadiet)	13
Bilaga 3 – Lärande exempel Högstadiet	14
REFERENSLISTA.....	15

INLEDNING

Bredängsskolans plan för studie- och yrkesvägledning har vuxit fram utifrån ett projekt kallat Bredängsakademin som pågick vid skolan under 2012-2015. Bredängsskolan ligger geografiskt i ett socioekonomiskt utsatt område i Stockholm med låg måluppfyllelse. Syftet med projektet Bredängsakademin var att öka elevernas måluppfyllelse samt pröva nya modeller för samverkan mellan skolan och arbetslivet.

Projektet är numera avslutat och skolan har nu en heltidsanställd studie- och yrkesvägledare som arbetar vidare med upplägget.

Vad säger styrdokumentet?

Ett krav i skollagen

Skollagen ställer krav på studie- och yrkesvägledning. Elever i alla skolformer, utom förskolan och förskoleklassen, ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Att Sveriges elever ska kunna granska olika valmöjligheter och ta ställning till framtidsfrågor är viktiga mål som rör hela skolans personal. Det är också en utgångspunkt för Skolverkets uppdrag att på olika sätt främja kvalitetsutveckling av studie- och yrkesvägledningen.

Livslång vägledning – strategiskt viktigt

Livslång vägledning omfattar information, rådgivning, vägledning och karriärhantering och ska ses som en central del av det livslånga lärandet.

Livslång vägledning är också viktig för att minska studieavbrott och för att åstadkomma bättre balans mellan utbud och efterfrågan av kompetenser på arbetsmarknaden.

Vägledningens roll

Det finns ett växande behov av att hjälpa människor att hantera övergångar mellan olika utbildningar samt övergången mellan utbildning och arbetsmarknad. Här ingår även att de ska kunna tillgodogöra sig stora mängder information och att kritiskt kunna granska den marknadsföring som sker av olika utbildningar. Vägledningen kan ges vid personliga möten eller i webb- eller telefonbaserade former och kan även innefatta självservice.

Ansvar

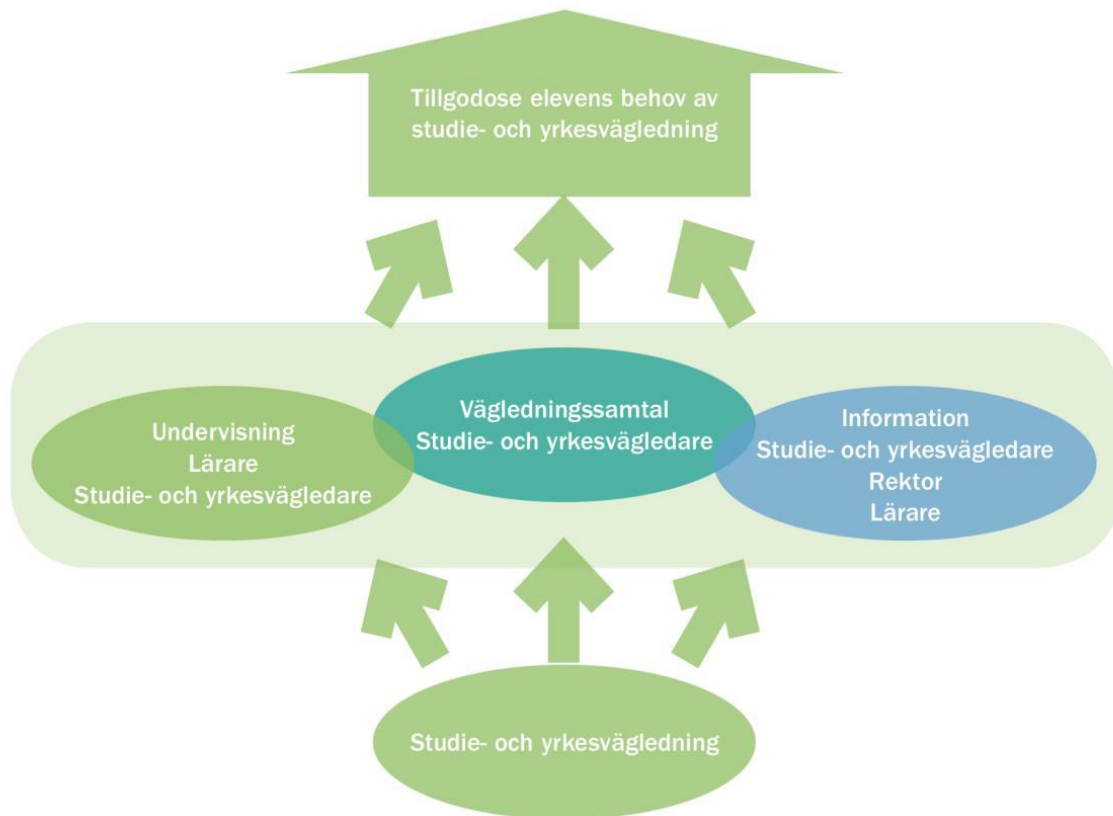

Fig. Skolans studie- och yrkesvägledning kan genom undervisning, vägledningssamtal och informationsinsatser tillgodose elevernas behov av vägledning.

I Skollagen¹ och de olika läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, grundsärskolan och vuxenutbildningen finns de aktuella bestämmelserna för ansvarsfördelning. Skolverket ² sammanfattar ansvarsfördelningen för olika parter enligt följande:

Huvudmannens ansvar

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs enligt bestämmelserna i skollagen och andra lagar eller förordningar. Huvudmannen ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla studie- och yrkesvägledningen.

¹ 1 kap. 4 §, 2 kap. 8 och 10 §§, 2 kap. 29 §, 4 kap. 3 och 4 §§.

² Skolverket (2014). *Studie- och yrkesvägledning i undervisningen - Fem lärande exempel från grundskolan*

Rektors ansvar

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att utveckla samverkan mellan skolan och arbetslivet, så att eleverna får konkreta erfarenheter inför valet av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen planeras och organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Lärare och annans skolpersonals ansvar

Läraren har ett särskilt ansvar för att bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning. Läraren ska också medverka till att utveckla kontakter med mottagande gymnasieskolor, organisationer och företag.

All personal i skolan har ett ansvar för studie- och yrkesvägledningen. Tillsammans ska man stärka, systematisera och synliggöra det arbetet som redan görs. Personalen ansvarar också för att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Ett utvecklingsområde är att Bredängsskolan tar del av "Tala om Arbetslivet" – Ett genusmedvetet och normkritiskt metodmaterial för hela skolan, framtaget av Skolverket.

Studie- och yrkesvägledares ansvar

Vidare framgår det i läroplanen för grundskolan att studie- och yrkesvägledaren har ett särskilt ansvar för att informera och vägleda eleverna inför deras fortsatta utbildning och yrkesinriktning. I sitt arbete ska vägledaren särskilt uppmärksamma möjligheter för elever med funktionsnedsättning. Vägledaren ska också vara ett stöd för den övriga skolpersonalens insatser inom studie- och yrkesvägledningen.

I centrum för arbetet med studie- och yrkesvägledning står eleven. Det är därför viktigt att arbeta elevaktivt genom att hela tiden låta eleven vara delaktig och utifrån sina förmågor och mognad ta ansvar för sin väg in i framtiden.

Då arbetet med studie- och yrkesvägledning är hela skolans ansvar krävs en god planering och ett gott samarbete mellan de olika yrkesgrupperna som finns runt eleven i skolan. Det är därför viktigt att studie- och yrkesvägledaren finns med vid planeringarna inför ett nytt läsår.

Vid Bredängsskolan upprättas varje år ett års hjul med aktiviteter inom studie- och yrkesvägledning för samtliga årskurser i grundskolan samt grundsärskolan som finns på skolans SYV-RUM.

Elevens behov av studie- och yrkesvägledning kan summeras som att eleven, utifrån sina förutsättningar, ska:

- bli medveten om sig själv
- bli medveten om olika valalternativ, såsom olika utbildningar och yrken
- bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen
- lära sig att fatta beslut
- lära sig att genomföra sina beslut

AKTIVITETSPLAN - för Bredängsskolan

Aktivitetsplanen innehåller material som skolan arbetar med sedan tidigare samt nya förslag på aktiviteter.

Grundskola 1-3/Grundsärskola 1-6

Skolan kan förslagsvis samtala om vilka yrken som finns, låta eleverna intervjua skolans personal/sina föräldrar och redovisa detta, uppmärksamma och prata med eleverna om olika yrken man träffar på vid studiebesök och besök inom Stockholms stad.

Bli medveten om sig själv	Bli medveten om olika valalternativ (yrken och utbildningar)	Bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen	Lära sig fatta beslut	Lära sig att genomföra sina beslut	Ansvar för genomförande
Vem är jag? Vad tycker jag om? Vad är jag bra på?	Vilka olika yrken kan klassen komma på? Vilka olika yrken finns på skolan? Vilka olika yrken har föräldrarna? Vilka yrken finns i Bredängs Centrum?	Vilka yrken tycker klassen är 10 i topp? Varför just dessa? Varför är det bra att vi har olika yrken? Vilka likheter/skillnader finns mellan yrken?	Vad vill jag arbeta med i framtiden?	Rita Berätta	Undervisande pedagoger

Grundskolan/grundsärskolan har en temavecka kring yrken med olika aktiviteter kring yrken och studier.

Lågstadiets och förskoleklassens elever arbetar tematiskt med yrken i dåtid, i nutid och i framtid i ett gemensamt drivet projekt där alla elever i grundskola/grundsärskola deltar.

Lågstadiets tema kring yrken sträcker sig under längre tid och är tänkt att återkomma vartannat år.

För förskoleklassen och för lågstadiets elever startar temat ”Yrken i tiden” med en gemensam introduktion för alla barn i grundskola/grundsärskola. Personalen klär ut sig i olika yrkestypiska kläder och spelar upp en föreställning som inspiration till kommande arbete. De olika årskurserna arbetar sedan vidare med olika aktiviteter.

Årskurs 1

Årskurs 1 fokuserar på frågorna ”Vad vill jag ha för yrke när jag blir stor?” och ”Hur ska jag utbilda mig till det? Eleverna redovisar arbetet i en utställning där de har byggt små figurer och själva skrivit några rader om sina drömyrken.

Årskurs 2

Årskurs 2 arbetar med tema Dåtid-Nutid-Framtid. Eleverna börjar med att studera vilka yrken som behövdes i Bredäng för hundra år sedan. De dokumenterar med ord och bild. För att få kunskap om vilka yrken som finns idag, intervjuar eleverna olika yrkesverksamma personer i skolan och i skolans närhet. Eleverna får fantisera om hur det kommer att se ut i Bredäng om hundra år. Alla elevernas arbeten samlas till en bok som trycks upp.

Årskurs 3

Eleverna i årskurs 3 söker information om udda yrken och skriver om framtidsyrken.

Ytterligare exempel på upplägg för årskurs 1,2 och 3 finns att hämta från Skolverkets lärande exempel, kopplat till undervisningen, se Bilaga 1.

Grundskola 4-6

Skolan ska förslagsvis bjuda in olika yrkeskategorier som berättar om sina arbeten och utbildningsval, göra studiebesök på företag och samarbeta med förenings- och kulturliv, reflektera och fundera kring sin framtid samt synliggöra hur nutida val kan få effekter för framtiden.

Bli medveten om sig själv	Bli medveten om olika valalternativ (yrken och utbildningar)	Bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen	Lära sig fatta beslut	Lära sig att genomföra sina beslut	Ansvar för genomförande
Mitt drömyrke Vad är viktigt för mig när jag väljer yrke? (Pengar/trivsel/att jag är duktig på det jag gör/göra något bra för andra människor)	Vad krävs för kunskaper för att få ett jobb? Måste man utbilda sig? Hur många yrken finns? Vilka yrken är hetast i klassen?	Är det viktigt att kamrater väljer samma utbildning/yrke? Hur kan mina styrkor bäst användas i olika utbildningar/yrken?	Vilka beslut skulle jag fatta idag?	Skriva brev till sitt framtida jag och berätta om de funderingar och val du gör i dagsläget (sparas och läses upp individuellt i åttan).	Undervisande pedagoger
Vilka språkkunskaper krävs för vidare studier? Kan jag tänka mig att arbeta utomlands?	Hur påverkar språkkunskaper möjligheten till utbildning eller yrke i Sverige eller utomlands?	Vilket språk är det mest intressanta alternativet för mig?	Prova olika språk. Vilka är fördelarna/nackdelarna för mig i respektive språk?	Välja språk med sikte på minst tre års studier i språket.	Studie- och yrkesvägledare tillsammans med undervisande pedagoger.

Grundsärskola 1-6

Grundsärskola Åk 1-6	Att känna till olika yrken	Samhällsfunktioner och samhällsservice i näringslivet t ex räddningstjänst, sjukhus och skola	Promenera i närområdet och tala om olika yrken. Besök av olika yrkesgrupper på skolan. Måla självporträtt och berätta om sitt drömyrke. Studiebesök. Samhället – lektionsmaterial för låg och mellanstadiet. Arbetslivet A-Ö	I grundskolan och specialskolan ska eleverna i ämnet Samhällskunskap och inom grundsärskolan i ämnet SO, ges möjlighet att utveckla grundläggande kunskaper om arbetsliv och yrken.	Undervisande lärare SYV som konsultativ resurs.
-------------------------	-------------------------------	--	---	---	---

Mellanstadiets elever – lyssnar till inbjudna yrkesverksamma personer som berättar om sina yrkesval och karriärer och får kunskap om yrken genom undervisningen. I detta moment kan grundsärskolans elever i årskurs 7-9 delta.

Studie- och yrkesvägledaren vid Bredängsskolan arbetar med mellanstadiet utifrån temat ”Varför det är viktigt att gå i skolan”, ”Varför det är viktigt att få betyg”.

Årskurs 4

Eleverna arbetar med hantverksyrken i ett historiskt perspektiv och besöker Skansen på ett studiebesök. Eleverna får sedan koppla dessa yrken till nutidsyrken.

Årskurs 5

Eleverna arbetar med yrken som vi känner till idag och som inte fanns för 100 år sedan. Eleverna lär sig om begreppen, relationer, arbete, inkomst/lön och konsumtion.

Årskurs 6

Eleverna lär sig om utbildningssystemet. De får träffa företrädare från arbetslivet och utbildningsanordnare. De besöker Vetenskapens Hus.

Ytterligare exempel på upplägg för mellanstadiet, finns att hämta från Skolverkets lärande exempel, kopplat till undervisningen, se Bilaga 2.

Grundskola 7-9

Skolan kan förslagsvis bjuda in olika yrkeskategorier till skolan för att delta i undervisningen, låta eleverna jobbskugga, informera och låta eleverna aktivt söka information kring olika yrken/utbildningsvägar, besöka gymnasieskolor och gymnasiesärskolor, besöka gymnasie-mässa, gå på Öppet hus på gymnasieskolor samt erbjuda vägledningssamtal med studie- och yrkesvägledare.

Bli medveten om sig själv	Bli medveten om olika valalternativ (yrken och utbildningar)	Bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen	Lära sig fatta beslut	Lära sig att genomföra sina beslut	Ansvar för genomförande
Vilka är mina styrkor? Hur kan mina styrkor bäst komma till användning i framtiden? Har jag några fysiska förutsättningar som begränsar mig? Hur reagerar jag under stress? Skiftande arbetstider etc.? Få tillbaka och läsa det brev eleven skrev under sin tid i åk 4-6.	Vilka anställningsformer finns? Vilka lagar finns som styr på en arbetsplats? Var kan man sommarjobba och när kan man börja? Hur söker man? Vilka utbildningar finns? Vilka skolor erbjuder vad? Vad händer om jag inte kan slutföra mina studier? Hur kan jag studera som vuxen om jag vill byta yrke? Hur ser arbetsmarknaden ut just nu? Vad spår man inför framtiden?	Kan jag tänka mig att flytta från familj, vänner och Stockholms kommun för att studera eller arbeta? Kan jag få användning av mina styrkor i det val	Samtala kring mina val under utvecklingssamtal. Vägledningssamtal med studie- och yrkesvägledare.	Delta aktivt i alla aktiviteter. Göra sitt gymnasieval samt eventuellt omval. Skriva ansökningar till eventuella jobb Sommarjobb	Undervisande pedagoger och studie- och yrkesvägledare

Grundsärskola 7-9

Grundsärskolan Åk 7-9	Att bli medveten om sig själv. Att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden.	Att ges möjlighet att utveckla grundläggande kunskaper om arbetsliv och yrken.	Lektion om arbetsmarknad och annan sysselsättning. Vägledningssamtal. Gymnasiepraktik. Studiebesök på gymnasiesärskolor.	Oavsett utgångspunkt och skolform är det viktigt att de beslut som fattas om studier och yrken är elevens egna. Studie- och yrkesvägledning ska vara ett stöd i val- och beslutsprocessen.	Rektor Undervisande lärare Studie- och yrkesvägledare
-----------------------	--	--	---	--	---

Grundsärskolans elever deltar i temadagar. Skräddarsydda program för grundsärskolans elever.

Högstadiets elever – den traditionella Praon är borttagen vid Bredängsskolan. Högstadiet medverkar i temavecka kring yrken och studier. Jobb i Västerås besöker skolan och har lektioner om Arbetsmarknadskunskap. Bredängsskolan har samarbete med Mentor Sverige som har olika aktiviteter vid skolan. Mentor Sverige erbjuder eleverna att få en mentor, en vuxenkompis som stöd i elevens framtidsplan.

Mentor Sverige har så kallade Jobbmentorer som kommer till skolan, olika yrkesverksamma personer som berättar om sina yrken och sin väg till yrket.

Årskurs 7

Eleverna i årskurs 7 går ut på praktikbesök vid fem tillfällen utspridda under hela läsåret. Bredängsskolan har samverkansavtal med flera företag, avtal som är godkända av Arbetsmiljöverket.

Årskurs 8

Eleverna i årskurs 8 går ut på studiebesök/praktikbesök i grupp vid olika företag. Eleverna är då indelade i grupper utifrån intressen. Det finns en grupp som besöker samverkanspartnern Stena Fastigheter, en grupp besöker Arriva, en tredje grupp besöker stora företag och ytterligare en grupp besöker företag i IT-branschen.

Eleverna i årskurs 8 har även vägledningssamtal och förberedelse inför Gymnasiemässan. Vid vägledningssamtalen får eleverna göra intressetest på Arbetsförmedlingens hemsida för att få kunskap om yrken och kunskap om olika yrkens framtidsutsikter. Eleverna lär sig också hur de hittar statistik med löner och upptäcker skillnader i lön beroende på kön.

Årskurs 9

Eleverna i årskurs 9 har vägledningssamtal inför gymnasievalet med intressetest på Arbetsförmedlingens sida. Förutom vägledningssamtalen har eleverna undervisning med olika aktiviteter. En aktivitet är Yrkeskompassen på Arbetsförmedlingens hemsida där eleverna får kunskap om yrken och framtidsutsikter.

Eleverna har lektioner om gymnasieprogrammen, hur de är uppbyggda med kurser. De får lära sig om behörighet inför gymnasiet och skillnaden mellan ett yrkesprogram och högskoleförberedande program. Eleverna får information om meritpoäng, högskoleprovet, behörighet till högskola, högskolestudier, vuxenutbildning, folkhögskola mm.

Eleverna i årskurs 9 har en temavecka med Arbetsmarknadskunskap. Eleverna åker på Gymnasiemässan i Älvsjö. De får göra studiebesök vid stora företag, gymnasieskolor och högskolor. Under temaveckan tar Bredängsskolan emot företrädare från olika arbetsgivare som föreläser om sina yrken.

Eleverna gör ”Studentreportage” där de går ut och intervjuar yrkesverksamma personer, som de sedan redovisar för föräldrar och elever i skolans aula.

Årskurs 7 och 8 avslutar sina aktiviteter med en Bredängsmässa under vårterminen där de redovisar sina aktiviteter för föräldrar, företag och andra intresserade.

Ytterligare exempel på upplägg för högstadiet, hämtat från Skolverkets lärande exempel, kopplat till undervisningen, se Bilaga 3.

För grundsärskolans ämnesområden (träningsskola) individanpassas SYV-Planen.

UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING

Arbetet med studie- och yrkesvägledning ska ingå i det systematiska kvalitetsarbetet och ska således planeras, följas upp, analyseras, dokumenteras och utvecklas så väl på varje enhet som på kommunal nivå.

Lärare, övrig personal och elever ska vara delaktiga i utvärderingen och vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta.

Studie- och yrkesvägledningen ska utgå från elevens behov och förutsättningar och därför behövs uppföljning och utvärdering ske på olika plan för att säkerställa att målen för verksamheten uppfylls.

Eftersom aktiviteterna med studie- och yrkesvägledning är en del av skolans övriga verksamhet utvärderas arbetet tillsammans med eleverna kontinuerligt på varje skolenhet.

En enkätundersökning, riktad till både elever och personal, i slutet av varje läsår ger en sammanställning över årets aktiviteter och ligger till grund för den årliga analysen av arbetet.

På så väl enhetsnivå som kommunnivå ska hårda värden som meritpoäng, behörighet till nationellt program, förstahandsval sammanställas, analyseras och utvärderas.

Utvecklingsområde – Digital utvärdering!

Utvärdering av skolans arbete med studie- och utveckling planeras att göras digitalt i framtiden. Det är ett utvecklingsområde på skolan som ännu inte är klart. Målet är att sätta ett digitalt verktyg med enkätfrågor under hösten 2016.

Bilaga 1 - Exempel på upplägg hämtat från Skolverkets lärande exempel.

Årskurs 1

Eleverna ritat ett självporträtt, presenterar sig för varandra och pratar om ett drömyrke och vilka kompetenser som behövs för yrket.

Årskurs 2

Eleverna följer upp arbetet som gjordes i årskurs 1 och samtalar om det eventuellt har skett någon förändring i deras framtidsplaner.

Årskurs 3

Eleverna tar fram sitt självporträtt från årskurs 1 – eleverna får nu tänka tillbaka på hur de såg på sig själva i årskurs 1 och om det eventuellt har skett en förändring med deras tankar inför framtiden.

Utdrag ur LGR 11

2.6 Skolan och omvärlden

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Exempel ur det centrala innehållet i läroplanen

Svenska

- Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande och vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.
- Några skönlitterära barnboks författare och illustratörer.

Samhällsorienterande ämnen

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Bild

- Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder.

Musik

- Sång och spel i olika former; unison sång, kanon och växelsång samt ensemblespel.

”Man kan självklart utgå från LGR 11 och det centrala innehållet i ett tema. Vi bearbetar de olika förmågorna med kreativitet”, lärare.

Bilaga 2 - Exempel på upplägg i årskurs 5

Eleverna blandas i årskurs 5 och bildar familjer. Varje grupp består av 4-5 elever. Lärarna har i förväg skrivit lappar med ålder, kön och roll i familjen (mamma, pappa, syskon) som delas ut till eleverna.

Eleverna ställer frågor och lärarna utmanar dem att fundera över familjesammansättningar och normer. Vi har ingen mamma (har alla en mamma?). Vi är bara syskon. (Vad kan ha hänt med föräldrarna? Måste man vara biologiska syskon för att vara en familj?)

Eleverna får sedan en uppgift att skapa sitt eget hus och bestämma yrken och utbildning för alla i familjen. Eleverna ska ta reda på vad alla tjänar och hur de vill bo. Genom att rita hus och möbler, fundera på ekonomi kommer matematik in i arbetet.

Två klasser i årskurs 5 gör studiebesök ex på läkarprogrammet på Karolinska Institutet, kopplat till arbetet med människokroppen.

Utdrag ur LGR 11

2.2 Kunskap

Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Dessa ger också en grund för fortsatt utbildning. Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.

Exempel på det centrala innehållet i läroplanen

Matematik

- Konstruktion av geometriska objekt. Skala och dess användning i vardagliga situationer.

Bild

- Återanvändning av bilder i eget bildskapande, tex i collage och bildmontage.
- Olika element som bygger upp och skapar rumslighet i bilder, till exempel linjer och färg och hur dessa kan användas i bildskapande arbete.

Samhällskunskap

- Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet. Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.

Biologi

- Människans organsystem. Organens namn, utseende, placering, funktion och samverkan.

Bilaga 3 – Exempel på upplägg för högstadiet

Tema - ”Studentreportage” – eleverna intervjuar olika yrkesverksamma personer.

Tema - Genus

Eleverna jobbar med Storyline – ex att de skall bygga en ny skola. Eleverna får rita hur skolan ska se ut och vilken personal som ska jobba där. Ex kvinnlig vaktmästare och manlig skolsköterska. Eleverna diskuterar om kvinnlig vaktmästare är ok och om manlig skolsköterska är ok. Diskussioner om könstraditionella yrken.

I engelskan ska eleverna para ihop bilder av kvinnor och män med texter som beskriver olika yrken. Syftet är att få till en diskussion om genus och yrken.

REFERENSLISTA

Förordningen (SKOLF 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet

Förordningen (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundsärskolan Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan

Förordningen (SKOLFS 2013:148) om läroplan för gymnasiesärskolan Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen

Förordningen (SKOLFS 2013:180) om arbete med studie- och yrkesvägledning, Skolverkets allmänna råd

Förordningen (SKOLF 2012:98) om systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet Skollagen (2010:800)

Skollagen (2010:800)

Skolverket (2014). *Studie- och yrkesvägledning i undervisningen - Fem lärande exempel från grundskolan*

Sidan 5: Förordningen (SKOLFS 2014:180) om arbete med studie- och yrkesvägledning. Skolverkets allmänna råd, s 13.